

STANDARDY ODBORNÝCH PRÁVNÍCH PRAXÍ

Jeden z hlavních rysů nového magisterského studijního programu Právo a právní věda představuje posílení rozvoje dovednostní a praktické složky studia. Studenti jsou nově povinni absolvovat během studia alespoň jeden předmět ze skupiny povinně volitelných předmětů odborných právních praxí. Stejně jako vzrostl význam odborných právních praxí v novém studijním programu, vzrostla i potřeba zajistit jejich vysokou kvalitu a vzájemně srovnatelnou úroveň. Za tímto účelem byly na základě dosavadních zkušeností s praxemi na naší fakultě a s ohledem na tuzemské a zahraniční pozitivní zkušenosti stanoveny minimální standardy, které tvoří základ kvalitní odborné právní praxe. Jedná se toliko o základní minimum a je vítané, aby garanti a vyučující nastavovali ve svých praxích náročnější podmínky.

Dosavadní zkušenosti (stejně jako empirické studie) ukazují, že aby student ze zkušenosti z odborné právní praxe vytěžil maximum, nestačí pouze tuto zkušenost zažít, ale je třeba s ní dále během studia pracovat a podrobovat ji reflexi, a to jak reflexi vedené vyučujícím, tak sebereflexi samotného studenta. Reflexe totiž představuje proces, který studentovi napomáhá skutečně se ze své zkušenosti něco naučit a využít ji aktivně v budoucnosti. Student si během reflexe uvědomí a popíše, co na praxi zažil, co v dané situaci prožíval a jak reagoval. Následně pak zformuluje, co si z dané zkušenosti odnáší a co se naučil. Vedle reflexe je významné rovněž poskytování průběžné individuální zpětné vazby mentorem studentovi na jeho činnost na praxi. Proto tyto standardy kladou tolik důrazu právě na dobrou práci s reflexí a zpětnou vazbu.

Tento dokument nejprve vymezuje odbornou právní praxi a roli osob podílejících se na realizaci praxí. Následně popisuje jednotlivé standardy, přičemž každý standard představuje závazné minimum, kterého má každá odborná právní praxe dosáhnout. Ke každému standardu jsou navíc připojeny další doporučení (poznámky), kterými se mohou, ale nemusí, garanti a vyučující řídit. Kombinace standardů a doporučení by měla vést k co nejvyšší úrovni odborných právních praxí na PF UK.

Za účelem metodické podpory při zavádění těchto standardů se lze obrátit na Centrum právních dovedností, které se dlouhodobě podpoře odborných právních praxí na PF UK věnuje.

Obsah

A. Pojem odborná právní praxe	2
B. Osoby podílející se na realizaci praxe.....	2
C. Jednotlivé standardy praxe.....	2
1. Úvodní setkání před praxí.....	2
2. Mentor u poskytovatele praxe	3
3. Reflexní setkání v průběhu praxe	4
4. Portfolio praxe zahrnující reflexní část.....	4
5. Závěrečné reflexní setkání.....	5

A. Pojem odborná právní praxe

Odborná právní praxe představuje povinně volitelný předmět, který je podle časové náročnosti ohodnocen 4, 6, nebo 8 kredity v souladu s mezinárodně uznávaným systémem ECTS a jehož kontrolou studia je zpravidla kolokvium. Jeho podstatou je praktická zkušenost studenta, kterou získává zpravidla mimo fakultu v prostředí poskytovatele praxe – s fakultou spolupracující instituce. V rámci praxe fakulta zajišťuje teoretickou a reflexní část praxe spočívající zejména v přípravě na praxi a průběžné reflexi praxe. V prostředí poskytovatele praxe se student zejména seznamuje s vnitřním chodem dané instituce a pod dohledem mentora vykonává převážně odbornou právní činnost odpovídající zaměření poskytovatele. V průběhu praxe je studentovi mentorem poskytována zpětná vazba týkající se jeho činnosti, přičemž je současně mentor i student v kontaktu s příslušným vyučujícím fakulty, který zajišťuje odborný přínos praxe.

B. Osoby podílející se na realizaci praxe

- Garant praxe:** Osoba uvedená jako garant dané praxe ve studijním plánu a ve Studijním informačním systému. Zajišťuje zejména řádnou realizaci praxe a dohlíží na její kvalitu a soulad s těmito standardy. Může, ale nemusí, být zároveň i vyučujícím praxe.
- Vyučující praxe:** Osoba uvedená jako vyučující dané praxe ve Studijním informačním systému. Osobně zajišťuje odborný přínos praxe a naplnění těchto standardů. Typicky vede úvodní setkání před praxí, reflexní setkání v průběhu praxe, závěrečné reflexní setkání a hodnotí portfolio praxe zahrnující reflexní část.
- Poskytovatel praxe:** Instituce spolupracující s fakultou, která přijímá studenty na praxi. Poskytovatel je povinen určit osobu mentora.
- Mentor:** Konkrétní osoba určená poskytovatelem praxe, zpravidla jeho zaměstnanec, která má praxi studentů organizačně na starost. Odpovídá za kvalitu praxe, komunikuje se studenty a poskytuje jim individuální a průběžnou zpětnou vazbu na jejich činnost v rámci praxe.

C. Jednotlivé standardy praxe

1. Úvodní setkání před praxí

- 1.1 Před zahájením praxe u poskytovatele se uskuteční úvodní setkání, které se koná zpravidla na fakultě.
- 1.2 Obsahem úvodního setkání je předání organizačních informací týkajících se dané praxe a pokrytí zejména následujících témat:
 - a) zmapování očekávání a motivace studentů, představení či společné určení cílů praxe,
 - b) jak a proč vést portfolio praxe, kdy a jak musí být odevzdáno,

- c) základy profesní etiky, možné etické problémy na praxi a jejich řešení,
- d) povinnosti studenta ve vztahu k ochraně osobních údajů a zachování mlčenlivosti při plnění praxe,
- e) základy psychohygieny při výkonu praxe v příslušné instituci,
- f) další problémy, kterým mohou studenti na praxi čelit.

1.3 Účast studentů na úvodním setkání je povinná. Případnou absenci si student musí nahradit způsobem, který stanoví vyučující praxe.

Doporučení/poznámka:

- (i) Absenci na úvodním setkání si student může nahradit například formou účasti na náhradním termínu úvodního setkání či konzultací v době konzultačních hodin vyučujícího praxe.
- (ii) Na úvodní setkání lze přizvat také vybrané absolventy dané praxe, kteří mohou se studenty sdílet své zkušenosti (jak z praxe získat co nejvíce, jak komunikovat s klienty, jak se vyhnout problémům, kterým na praxi studenti nejčastěji čelí apod.).

2. Mentor u poskytovatele praxe

2.1 Studentům na praxi je poskytovatelem praxe vždy určena konkrétní osoba jako mentor. Ten zajistí, že jsou studentům předány organizační informace a základní informace o poskytovateli praxe, a poskytuje studentům průběžnou a individuální zpětnou vazbu k jejich činnosti na praxi. Je zároveň studentům k dispozici pro jejich dotazy a konzultaci, na závěr každého dne praxe jednotlivému studentovi věnuje čas alespoň ke krátkému zhodnocení jeho práce a zodpovězení případných dotazů.

2.2 Mentor zpravidla zorganizuje závěrečné setkání se studenty, které osobně vede a které slouží k vzájemnému poskytnutí zpětné vazby a zhodnocení celého průběhu praxe.

Doporučení/poznámka:

- (i) Je žádoucí, aby mentor a vyučující praxe byli v kontaktu ohledně organizace a průběhu praxe.
- (ii) Mentor může po domluvě s vyučujícím praxe předat organizační informace a základní informace o poskytovateli praxe v rámci úvodního setkání před praxí (standard 1).
- (iii) Je vhodné, aby byli mentoři motivováni k poskytování závěrečného individuálního, nejlépe i písemného, hodnocení praxe každému studentovi.
- (iv) Závěrečné setkání se studenty může mentor koncipovat jako hromadné setkání se všemi studenty na praxi u daného poskytovatele praxe, u větších praxí jako setkání s menší skupinou těchto studentů, nebo se setkat s každým studentem zvlášť.
- (v) Vyučující praxe a mentor se mohou domluvit na spojení závěrečného reflexního setkání (standard 5) a závěrečného setkání vedeného mentorem v jedno setkání.

3. Reflexní setkání v průběhu praxe

Součástí praxe je minimálně jedno reflexní setkání vyučujícího praxe se studenty v době trvání praxe, které se koná zpravidla na fakultě. Jeho účelem je reflexe dosavadního průběhu praxe.

Doporučení/poznámka:

- (i) Je vhodné se studenty uskutečnit i více (nejlépe pravidelných) reflexních setkání v průběhu praxe, zejména u praxí hodnocených 6 a 8 kredity, a to v menších skupinách studentů. Reflexní setkání se mohou konat v kancelářích či zasedacích místnostech pracovišť, běžných učebnách, možné je však využít také k tomuto účelu uzpůsobenou učebnu s menší kapacitou č. 015.
- (ii) V případě většího počtu reflexních setkání je vhodné jejich rovnoměrné rozložení. Například jsou-li reflexní setkání dvě, lze první reflexní setkání uskutečnit v rozmezí 2.–4. týdne praxe, druhé pak v rozmezí 5.–8. týdne praxe.
- (iii) Při reflexních setkáních může vyučující vycházet z postřehů obsažených v průběžně odevzdaných reflexních částech portfolií studentů, stanoví-li si požadavek jejich průběžného odevzdávání. Využit může také postřehy studentů, kteří danou praxi absolvovali v minulých letech.
- (iv) Pokud daná praxe zahrnuje rovněž výukovou část, lze reflexi v rozsahu stanoveném tímto standardem uskutečnit v rámci této výukové části praxe.
- (v) Reflexní setkání tvoří významnou součást praxe, je proto žádoucí, aby účast studentů na nich byla povinná a případné absence byly výjimečné a adekvátním způsobem nahrazené.
- (vi) Vyhodnotí-li to vyučující praxe jako přínosné pro studenty, může na reflexní setkání přizvat i další osoby, zejména garanta praxe či mentora. Přizvat lze rovněž absolventy praxe z minulých let a nechat je reagovat na zkušenosti studentů, případně pokládat otázky. Absolventi si přizvání na tato setkání obvykle velmi váží a setkání značně oživí a vhodně podpoří jejich reflexní charakter.

4. Portfolio praxe zahrnující reflexní část

- 4.1 Student je povinen si během praxe průběžně vést portfolio praxe, jehož odevzdání vždy patří mezi požadavky pro absolvování praxe. Portfolio praxe představuje souhrn materiálů souvisejících s praxí, který vždy zahrnuje reflexní část. Bližší požadavky na obsah portfolio stanoví vyučující praxe.
- 4.2 Zpracování portfolio se studentovi zadává vždy v anonymizované podobě za účelem splnění požadavků na ochranu osobních údajů a zachování mlčenlivosti, o kterých je student vyučujícím praxe předem poučen.
- 4.3 Minimální délka textu reflexní části portfolio jsou 3 normostrany, z hlediska obsahu musí pokrýt popis průběhu praxe a reflexi praxe – popis toho, co student na praxi zažil; popis toho, jak na své zážitky reagoval; a popis toho, co se naučil a co si z této zkušenosti odnáší.
- 4.4 Vyučující praxe vždy poskytne studentovi zpětnou vazbu k jeho portfolio, a to především k jeho reflexní části. Zpětná vazba k portfolio se poskytuje do 14 dní od termínu pro odevzdání portfolio.

Doporučení/poznámka:

- (i) Požadavky na obsah portfolia by měly být stanoveny tak, aby přispěly k co největšímu přínosu praxe pro studenta. Typicky může kromě reflexní části obsahovat například základní informace o praxi, složku klienta/klientů, přehled řešených případů, průběžnou písemnou zpětnou vazbu a závěrečné písemné hodnocení praxe od mentora, potvrzení o splnění praxe apod. Studentům lze jako vzor poskytnout anonymizované ukázkové portfolio z minulých let.

Příklady poskytování zpětné vazby k reflexní části portfolia:

- a) individuální písemná zpětná vazba (například prostřednictvím systémů Moodle, Turnitin či pomocí poznámek v dokumentech Microsoft Word nebo Portable Document Format [PDF]),
 - b) ústní kolektivní a ideálně i individuální zpětná vazba v rámci závěrečného reflexního setkání,
 - c) individuální ústní zpětná vazba (například v době konzultačních hodin),
 - d) písemná hromadná zpětná vazba shrnující nejčastější body/silná místa/chyby apod.
- (ii) Je vhodné požadovat po studentech nejen odevzdání kompletního portfolia v závěru praxe, ale i průběžné odevzdávání rozepsaných reflexních částí portfolia během trvání praxe (například s využitím Moodle, Turnitin či úložiště OneDrive v rámci Microsoft Office 365). Z postřehů v nich obsažených může vyučující praxe vycházet při jednotlivých reflexních setkáních. V případě tohoto požadavku je opět vhodné studentům k těmto výstupům poskytnout zpětnou vazbu.

5. Závěrečné reflexní setkání

- 5.1 Po skončení praxe se uskuteční závěrečné reflexní setkání vyučujícího praxe se studenty, které se koná zpravidla na fakultě.
- 5.2 Účelem tohoto setkání je vzájemné poskytnutí zpětné vazby, reflexe a zhodnocení celého průběhu praxe.

Doporučení/poznámka:

- (i) Závěrečné reflexní setkání může vyučující praxe využít též k okomentování vybraných postřehů z odevzdaných portfolií.
- (ii) Vyučující praxe a mentor se mohou domluvit na spojení závěrečného reflexního setkání a závěrečného setkání vedeného mentorem (standard 2.2) v jedno setkání.

doc. JUDr. Radim Boháč, Ph.D.
garant studijního programu